

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET.

N:r 20 (126)

Fredagen den 16 maj 1890.

3:dje årg.

<p>Annonspris: 35 öre pr petitråd (10 stafvelser). För »Platssökande» och »Lediga platser» 25 öre. Utländska annonser 70 öre pr petitråd.</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 kr. för kvartalet, med Iduns- Mode- och Mönstertidning 1 kr. 65 öre; postarvodet inberäknadt.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11. Allm. Telef. 6147.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris: 15 öre (vid kompletteringar).</p>	<p>Byrå: Drottninggatan 48, 1 tr. Prenumeration sker i landsorten å post- anstalterna, i Stockholm hos red., i boklädorna och tidningskontoren.</p>
--	--	--	---	---

Drottning Natalia af Serbien.

Drottning Natalia — huru många gånger hafva väl ej Iduns läsarinor mött detta namn i de dagliga tidningarnas utrikesafdelningar. Men oakadt hennes namn så ofta förekommit under rubrikerna »Serbiska frågan», »Krånget i Serbien», »Från civilisationens utkanter» etc., så hafva dock nästan alltid dessa underrättelser varit af den stela officiella arten, och man har just aldrig hört något ur hennes lif, innan hon blef drottning, eller om hennes privata lif såsom sådan.

* * *

Det ofantliga tsarriket vid Wolgas stränder var Natalia von Kienkko hemland. Där föddes hon den 14 maj 1859. Hennes föräldrar voro den oerhördt rike ryske öfversten Peter Ivanovitsch Kienkko och hans maka furstinnan Pulcheria Stourdza. I Ryssland lefde hon alltså under sin första barndom, och ryska har hon i själ och hjärta under hela sitt lif — efter eget påstående åtminstone — alltid förblifvit.

Emellertid skickades hon tillsammans med sin syster, sedermera furstin-

nan Ghika, till Wien för att fullborda sin uppfostran.

Den unga och sköna bojardottern kom naturligtvis snart in i den glada kajsarstadens »beau monde». Där gjorde hon bekantskap med den unge furst Milan af Serbien, som esomoftast uppehöll sig i Wien. Han hade endast ett par år förut kommit från Paris, där han studerat, och det då för tiden högst otrefliga Belgrad tycktes honom säkerligen vara en tråkig vistelseort mot Österrikes hufvudstad.

Han fattade tycke för den sköna Natalia von Kienkko, friade och fick ja.

Under deras förlofningsstid hände furst Milan följande äfventyr:

Sent en afton, då den lycklige fursten var på hemvägen från sin trollovade, där han intagit te, vände sig en äldre kvinna mot honom och bad om några minuters samtal. Fursten lyssnade nyfiket, och kvinnan yttrade: »Jag har en lång tid varit anställd i eder trollovades tjänst; jag håller af Natalia, och jag besvär er att ej gifta er med henne. Ni är hersklysten, Natalia likaså. Två personer med så oböjligt sinnelag kunna ej hårda ut med

Det finns ej snille så förslitet,
Som ej har barnaögat kärt;

Det finns ej barn, om än så litet,
Som ej är millioner värdt.

C. W. A. STRANDBERG.

hvarandra.» Naturligtvis omtalade Milan i ett svagt ögonblick denna händelse. Tjänarinnan sändes genast tillbaka till Ryssland, där hon dog af grämlöse öfver sitt afskedande.

Den 17 oktober 1875 förmäldes i Serbiens hufvudstad furst Milan I Obrenovitsch med Natalia Petrovna von Kienkko.

»La Vie Parisienne» meddelar vid denna tid följande om furstinnan Natalia och hennes bruddräkt: Furstinnan Natalia är en af de skönaste kvinnor i Europa. Hon har orientaliska ögon, rikt svart hår och en hållning, som i hög grad utmärker sig för behag och värdighet. Endast få kvinnor äro så fria från koketteri som hon. Hon bär aldrig smycken, begagnar aldrig smink och blandar aldrig en lösfläta i sitt praktiga hår. Hennes utstyrselstoletter, anskaffade från Paris, bestodo af en bruddräkt af hvit atlas, garnerad med alençonspetsar, uppfästade med imiterade orangegrenar och med ett dyrbart släp af kolossala dimensioner; en praktfull robe af belgiskt siden med besättning af hvit gas och med broderi af ekgrenar; en silfvermoaré-dräkt med gastunik, uppfästad med stora, hvita rosor; en blå robe af belgiskt siden med spetsar från Mecheln; en kastanjebrun reskostym med sicilianska volanger och damastbroderier; en jaquette, kantad med dun, och slutligen en morgonklädning af hvit sicillienne, garnerad med rosor, mechelnspetsar och rosenröda band.

I Belgrad mottogs furstinnan Natalia af de goda serberna med en förtjusning, som trots alla politiska förvecklingar och strider likväl aldrig svalnat. Den unga furstinnan gjorde äfven å sin sida allt för att vinna det serbiska folkets kärlek.

Hon gjorde själf sina uppköp i hufvudstadens butiker, hon sydde själf på sina hoffrökarnas utstyrselar och begåfvade dem med stora hemgifter, något som hennes stora förmögenhet tillät. Vid alla offentliga fester och mottagningar var hon klädd i den gamla serbiska nationaldräkten, som klädde henne så väl, och som är så omtyckt af serberna. Man blef vid Europas hof något förundrad öfver detta äktenskap, som ej stämde öfverens med furst Milans rang. Men Milan torde hafva funnit full ersättning i sin unga gemäls rikedom och skönhet, och det så mycket mera som hon den 14 augusti 1876 skänkte honom en son, som efter »alla ryssars själfherrskare» blef kallad Alexander. Han är den nuvarande konungen af Serbien. Natalia fick sin andre son den 4 september 1878. Denne uppkallades efter ryske storfursten Sergius och kom således att heta Sergius Milanovitsch Obrenovitsch. Han lefde dock endast några dagar; han dog den 14 sept. samma år.

Emellertid blef det inre förhållandet mellan Milan och Natalia med åren allt mindre godt. Båda voro för häftiga och herrsklystna för att kunna »komma om sams». De kungliga makarne voro ej skilda åt, men hvarje människa i Belgrad visste, att äktenskapliga stormar rasade under det furstliga palatsets tak.

Detta förhållande blef dock något bättre under året 1882, då furst Milan genom sin upphöjning till konung af Serbien kunde sätta drottningkronan på Natalias hufvud. Men fiendskapen mellan de båda höga makarne vi-

sade sig tydligare än någonsin under de näst följande åren.

På promenaden Topehiere, ett slags Boie de Boulogne i Belgrad såg man på ena sidan drottningen i vagn med sin son och på andra sidan konungen i en enkel viktoria vid sidan af en vacker och spirituellt rumäniska, hans kusin, prinsessan Catargi. Konungen visade sig dock ganska sällan på gatorna i Belgrad. Han visste, att han ej var populär, framför allt efter det för honom så olyckliga serbisk-bulgariska kriget, som gaf ett så förfärligt slag åt serbernas stolthet och åt deras gamla pretentioner på Bulgarien.

Så småningom blefvo de båda makarne allt hätskare och hätskare mot hvarandra. Drottning Natalia skydde ej att uti hela hovets närvaro och ibland till och med, när konungen själf var närvarande, mot honom utslunga de djärfvaste förebräelser och beskyllningar. Följande små anekdoter kunna tjäna till exempel härpå:

Vid en middag, som konungen gaf, sade han åt majorskan Deskovitsch, den österrikska militärattachés fru, att han erhållit sin uppfostran i Paris, hvarvid drottningen inföll: »Det skola eders majestäts gäster hafva svårt att tro.»

Vid kejsar Vilhelm I:s nittioåriga födelsedag infann sig konung Milan hos tyska sändebudet i Belgrad för att framföra sina lyckönskningar (något som suveräner i större städer än Serbien gjorde). Då konungen återkom från gratulationen, uttalade sig drottning Natalia i flere personers närvaro med mycken skärpa öfver en dylik »servilism» och tillade: »Det måtte flyta betjäntblod i konungens af Serbien ådror.»

Genom sådana uppträden och otaliga många andra fann sig konungen slutligen nödgad att begära skilsmässa, något som drottningen med all makt satte sig emot. Konung Milans vilja var dock starkare, och den 14 oktober 1888 förklarades de af metropoliten skilda åt. Drottning Natalia for då till Wiesbaden, tagande sin son med sig. Denne togs dock från henne genom de serbiska myndigheternas försorg, och hon förbjöds att vistas i det land, hvars herrskarinna hon en gång varit, och hvars folk med kärlek talar om »sin goda moder Natalia».

Sedan konung Milan utbytt sin titel konung af Serbien mot den af »grefve af Takova», ha dock de serbiska myndigheterna uppfört sig mildare mot den olyckliga konungamodern. För närvarande uppehåller hon sig i Belgrad, som hon säger, för att få vara i närheten af sin son. Men »allmänna meningen» är dock den, att hon i hemlighet arbetar för att störta sin värste fiende Ristie, chefen för förmyndareregeringen, och att efter hans fall såsom sin sons förmyndarinna återfå den makt, hon en gång egde.

Montmorency.

En kvinna, som lägger undan sin religion, då hon skall ut i sällskapslivet, liknar en person, som tager af sig sina skor då hon skall gå på törnen.

Pope.

En helgedom.

*Kom, får du se en underlig figur!
Han går där, oansenlig, liten —
En man, som kommit på retur,
du ser af dräkten, mer än sliten!*

*Vi följa med! — Jag känner färdens mål
se'n ganska många år tillbaka.
Och om en liten promenad du täl,
vi ej en sällspord syn försaka!*

*Det gäller Haga. — Hvarje nyfödd vår
syns han allena stigen vandra
upp till en kulle, där en hängbjörk står
på toppen, något skild från andra.*

*Och där han stannar, tager hatten af,
så andaktsfull som i en kyrka;
Likt katoliken vid ett helgons graf
han tycks ett högre väsen dyrka.*

*Och följer du hans fjät till björken fram,
skall gätans lösning snart du finna,
ty där stå skurna in i saftig stam
hans namn och namnet på en kvinna!*

*Det är den gamla sagan om de två,
som ungdomsarmarna älskat, brunnit,
och hvilka här i skogens tysta vrå
en ljuf idyllisk fristad funnit.*

*Men det är länge sedan. — Döden bröt
förbundet, toänne hjärtan knutit.
Från många år tillbaka i sitt sköt
har grafven älskarinnan slutit.*

*Och se'n den tiden mer och mer man fann,
hur sorgen härjat grymt hans sinne;
Snart gick han där, en andligt bruten man,
som endast lefde för — ett minne!*

*Nu för ett vurmigt original han går,
och mången åt hans vanor skrattar.
Men när du ser den gamles heta tår,
du vördnad för hans smärta fattar.*

Octavio Beer.

Hvarje kvinna har just så mycket fåfanga,
som hon saknar förstånd.

Pope.

Det finnes inom oss alla ett hinder för fullkomlig lycka — nämligen trötthet på hvad vi ega, och längtan efter hvad vi icke ega.

La Rochefoucauld.

”Iduns skollofskoloni”.

Några ord till damerna.

Det var något nytt, säga helt säkert en stor del af denna tidnings ärade läsare, när de fästa blickarna på ofvanstående rubrik, men jag vågar hoppas, att den också skall väcka uppmärksamhet och det varmaste intresse.

Hvar ligger Iduns skollofskoloni?

Ack, den är ännu blott en fattig, men vacker tanke, väckt till lif i ljum, solig vårmorgon, då fåglarne sjöngo i de ljusst grönskande björkarne och hvitsipporna började breda ut sina blad för att fullt insupa solens värmande ljus. Den kom som en smekning af den jungfruliga våren och trängde in i hjärtat och gjorde det vekt och mänskligt. Rundt om spirade en ny, ung kraft upp. Trädens knoppar svällde, marken klädde sig i hoppets gröna skrud, och vågorna, frigjorda från sina blågråa bojar, glittrade i solljuset likt en matta, broderad med gnistrande diamanter.

Och huru lätt och spänstigt kändes ej sinnet i den rena luften, förslappade nerver livvades på nytt, och tanken fylldes af en oändlig tacksamhet och beundran för Guds godhet.

Så han I nog känt det alla, och vid hvarje morgonpromenad dit ut efter Brunnsvikens fagra stränder, eller fram den tysta vägen åt Manilla, har behovet att komma ut till det verkliga landet, långt bort från stadens tryckande stenmassor blifvit allt starkare.

Och så, I lyckligt lottade, så rusten I er alla. De luftiga sommartoaletterna äro i ordning, och snart gungen I på vägen dit ut, då I, hvilande i den brokiga hängmattan under granarnes helsobringande och doftande solfjädrar, fån inandas helsa och nytt lif.

Det är ljuft och skönt. Och icke sannt — lifvet är härligt!

* * *

Men innan dess, på vägen dit ut till ljus och luft, till fröjd och helsa, så låt oss kasta en blick in till grändernas och bakgatornas barn. I kyffenas dunkel dväljas små späda lif, som måhända icke ha en aning om en solbelyst äng med gungande guldvivvor eller om en svalkande hafsvåg, som kastar det hvita skummet högt upp på strand. Himlen ha de vanligtvis sett genom smutsigt fönsterglas, och det lilla rummets kvafva, instängda luft har blekt kinden och tillsammans med den knappa födan hejdat kroppens och sinnets utveckling.

Och dock — hvem har väl största rätten att tillgodogöra sig naturens rika gåfvor om icke *barnet*, som med dem till grundfond skall skapa sin framtid. Och nog ha väl alla barn lika rätt till ljus och luft. De fattiges som de rikes. Det står ju så vackert: »låter barnen komma . . .»

Och I, värderade, husmoderliga och ömhjertade, gamla och unga, älskvärda damer, som ären eller skolen i tiden blifva mödrar, edra hjärtan klappa helt säkert äfven för dessa de fattiga mödrarnas barn, och helt visst skullen I vilja med en ringa penning bidra till att under sommarens korta, men sköna dagar sprida glädje i deras sinnen, kraft i

deras späda lemmar och framlocka några rosor på deras bleka kinder.

Det är öfvertygelsen om detta, som kommit Iduns redaktion på den tanken att genom små frivilliga bidrag från tidningens mångtusen läsare kunna upprätta en ny skollofskoloni för fattiga barn i Stockholms vackra skärgård, hvilken skulle bära namnet »Iduns skollofskoloni».

Ordspråket säger: »hvad du gör, gör snart», och Redaktionen ämnade vidtaga sådana åtgärder, att kolonien kunde vara färdig att mottaga barnen till midsommar. Hur många som kunna mottagas, det beror ju helt och hållet på den anklang, idéen kan vinna, och på de medel, som därigenom inflyta, men det finns ju stora skäl att hoppas, att deltagandet och intresset kunna blifva stora. Det är ett gladt barmhertighetsverk, som fordrar ringa, och då tidningens läsare äro därborta i bersåns skugga, där de svala vindarna smeka kinden, öppna Iduns sommarnummer, så glider kanske ofta nog en tanke ut till den stora barnastugan där ute i skären med undran om, »hur Iduns småttningar ha det?»

Och så står där på en annan sida måhända en skildring om barnens lif därute, hur de växa till i kraft och helsa, i goda seder och lefnadslust, om deras nyttiga sysselsättningar och deras lekar. Och då blir det varmt i hjärtat, ängsblommorna dofta ljufvare, och sinnet känns harmoniskt.

* * *

Den, som har nöjet att skriva dessa rader, besökte för ett par år sedan en skollofskoloni ute i skärgården, och intrycket efterlemnar ett minne, som icke snart förbleknar. Högt uppe i en backe, omsusad af blandad gran- och björkskog, låg den stora rödmålade byggningen. Nedanför sträckte Kanholmsfjärden ut sin vida, i grönt och blått gungande duk, och stranden kantades af väldiga klippblock. Byggningen innehöll två stora rum, ett mindre, hvori föreståndarinnan bodde, samt ett stort kök, som tillika tjänade som bostad åt kokerskan. I det ena stora rummet hade flickorna sina sofplatser och i det andra gossarne. Man var tidigt på benen i den lilla kolonien. Kl. 7 blåste föreståndarinnan appell, och då tittade glada barnaansigten yrakna upp från de enkla bäddarna och grinade mot solstrålarne, som dansade in genom fönsterrutorna. Men snart var man på benen, bäddarne undanskaffade af barnen själfva, den korta morgonbönen gjord och den första frukosten, bestående af mjölk och bröd, intagen.

Så ut i Guds sköna natur under lek och ras för att få ren luft i lungorna! Men förmiddagen användes icke blott till lek. Så väl flickor som gossar fingo under ett par timmar om dagen taga fram nål och tråd och garn för upphjälpan det af söndertrasade strumpor, utryckta knappar m. m. Så kom den enkla, men stadiga frukosten, och sen bar det af ut i skog och mark, där de unga, då smultronen rodnade mellan tufvorna och blåbären mognade, själfva fingo genom bärplockning bidra till middagsmåltiden.

Och timmarne gingo, och snart stod solen i zenit. Små stackare, hvilka förr haft förskräckelse för vatten, längtade efter badtimmen. Först fingo flickorna, under föreståndarinnans uppsikt, likt små najader

tumla omkring på den grunda sandbädden, där vågorna lekte sin yra dans öfver deras hvita kroppar, och en timme senare blef det gossarnes tur.

Det var ett nytt lif, som hade öppnats för de ungas synvidd, och de insöpo helsa och lefnadsmod i djupa drag. Den enkla middagen intogs med frisk aptit, eftermiddagen tillbragtes under promenader, med bollspel och små jordarbeten, roddturer och vattenbärning, och sedan aftonvarden var inmundigad, bönen läst och »Jon Blund» gjort sina första påhelsingar, hvilade den lilla kolonien vid 9-tiden i stilla sömn.

När ett par veckor gått, så märkte man snart luftens och solens välgörande inverkan. Ansiktena hade fått färg, de matta ögonen glans, och musklerna hade blifvit fastare. Och ej nog med det. Försummade i hemmet, började små ovanor bortarbetas: barnen blefvo lydiga och lärde sig höfviskhet. Deras sinnen blefvo mjuka och glada af naturens omedelbara inverkan, och man såg, att de gingo igenom en metamorfos, som måhända icke var utan betydelse för deras framtida lif.

Det var visserligen med litet vemod de lemnade den gröna skogen och den silfverglittrande stranden för att vända åter till det fattiga, mörka hemmet, men de började med glädje mod och stärkta krafter sin skolgång, lyckliga i hoppet att möjligen en kommande sommar åter få begifva sig ut, dit bort, där solen virkar guldspetsar mellan trädens lummiga grenar och fågelskaror hålla gratiskonserter i skyn.

* * *

Och nu, I goda, älskvärda läsare, skulle det ej kännas ljuft att genom litet sammanslutning och en obetydlig penning upprätta en dylik anstalt, som skulle komma en hel mängd små fattiga barnahjärtan att klappa af glädje?

Församlingarna här i Stockholm ha sina skollofskolonier, men — ack, de räcka ej långt! I grändernas mörker blicka ändå så många, många barnaögon drömmande ut för att uppfånga en skymt af den blåa sommarhimlen. Och för att de drömmarne måtte till någon del blifva sanning — låtom oss alla glada gå till verket med *Iduns skollofskoloni!*

Adolf Hellander.

* * *

Hänvisande till ofvanstående varmhjertade uppsats inbjuda vi härmed **alla våra läsare** att öppna hand och hjärta och med förenade krafter bidra till att grunda

en egen skollofskoloni.

De minsta bidrag mottagas med tacksamhet; ingen, som något kan offra, skall draga sig undan — det är vårt vissa hopp!

Men hvad som skall göras, måste göras snart.

Insänden därför, ärade läsare, **oför-töfvadt** Edra bidrag till Redaktionen af *Idun* Stockholm, i postanvisning eller postsparmärken (ej frimärken). Vid försändelsen bör tydligt angifvas, att den är afsedd för »Iduns skollofskoloni».

Inom fjorton dagar

bör allt vara afslutadt, att vi sedan ome-

delbart må kunna skrida till det praktiska ordnandet af det goda verket.

Alla inflytande bidrag redovisas i Idun. Själfva hafva vi som grundplåt tecknat 100 kronor. Mätte den rikt mångfaldigas! Stockholm den 16 maj 1890.

Red. af Idun.

Indirekte.

Af A. v. e.

IV.

Smittstoff.

Hans var kostlig, du Dora! Såg du, hur blossande gossen var, då han tog mig om lifvet och valsade ut? Gossar på sjutton, aderton år äro lustiga; först se de ut, som om de fruktade bränna sig på en bar skuldra eller arm; sedan —

»Sch, Vina! Flickungen!»

»Åh, hon läser och håller hus i en annan värld. — Jag fick verkligen lif i gossen.»

»Att detta kunde roa en så firad dam som du!»

»Ofantligt, Dora. Det är som att få skick på en hundvalp och vinna en sådans första tillgifvenhet. Här hade jag dessutom lust att en smula reta fru von Hejkel, som är så stolt öfver sitt mönster till son. Hon är dessutom afundsjuk öfver — ja, Dora, inte kan jag hjälpa att herrar, gamla som unga, bete sig som tokar, bara jag ser på dem? Har du aldrig försökt din makt?»

»Du är allt för god, Vina, som tillerkänner din sällskapsdam någon slags tjuvningskraft. Jag tror, jag skall försöka mitt lilla förråd därpå just på Hans von Hejkel, som, efter hvad jag hörde, blir gäst här under sommaren.»

Det låg något hämdgirigt i Doras ton, men fröken Lavinia tycktes blott fästa sig vid orden och förbehöll sig skrattande att själf få uppfostra gossen till kavaljer.

Därpå talade de i lägre ton om tilldragelserna på förra aftonens bal, där Lavinia hade varit drottningen. Sedan öfvergick samtalet till en af Eugén Sues romaner, och så sprang Dora plötsligt upp från stolen.

»Jag glömde boken inne på din soffa; nu har Anna säkert fått tag i den. — Ja, du vet ju, att hon snokat igenom alla de där gamla herr-romanerna, som vi lagt upp på en hylla i garderoben?»

»Det är odrägligt med en sådan kammarjungfru! Säg henne nu från mig, att hon får flytta, om hon oftare försummar arbetet för förbjuden läsning.»

Lavinia kom så fram till den läsande flickan. »Hvad är det nu åter, som min höglärda farbror har gifvit dig att läsa? — Ah, Orleanska jungfrun! Har du kunnat hålla tankarne vid versen, fast vi två andra pratat?»

»Nej, inte när ni talade högt.»

»Här är heller ingen bra läsplats, men kommer du ut i biblioteket, går det kanske med dig som med Eva i paradiset: du tar af den förbjudna kunskapen.»

Den trettonåriga flickan förstod mycket väl, att hon ej kunde vara något intressant sällskap för en tjugufyraårig världsdam.

»Direktören menade, att jag nog läste slut på detta, tills han och min far komma tillbaka i eftermiddag. — Jag fick följa med för att — —,» började hon.

»Kära barn, det behöfver du ej förklara;

vi gästa ju så ofta er; frågan är nu bara: hvar skall du få vara bäst i fred med din bok?»

»Jag går ut i parken,» sade flickan hastigt; hon kände alltid en viss motvilja för Lavinia.

Knappt hade hon uppsökt sig en lugn vrå, förrän kammarjungfrun och städerskan kommo med en del fina tvättsaker, hvilka de började utbreda på en gräsplan.

»Den där mamsell Dora skall jag ha i minnet!» yttrade Anna med ilsken röst.

»Ta' fästmannen från henne, liksom hon i romanboken gjorde, då hon skulle hämnas,» svarade städerskan skrattande.

»Gårdsbokhållaren? Ah, den gör mamsellen sig bara till för; hon vill bara göra honom yr i hufvudet med sina konster.»

»Vet du, Anna, i går afton var han, som eljes är så ung och hyggelig, riktigt närvis mot mig — —»

»Tyst, där sitter ju — — —»

Samtalet fortsattes hviskande, och den läsande flickan fick nu i fred fördjupa sig i boken.

På hösten fick Dora hastigt afsked från sin plats. Förvirrade rykten lupo om i bygden, att fröken Lavinia kommit underfund med, att sällskapsdamen och den unge von Hejkel haft en kärlekshandel med hvarandra. Några berättade däremot, att den knappt tjuguarige gårdsbokhållaren »förälskat sig i själfva fröken Lavinia», och att kammarjungfrun, Anna, af hat till mamsell Dora, hittat på den förra historien.

Hur det än var, så flyttade Dora och kort därefter äfven gårdsbokhållaren; direktören skulle, sades det, ha märkt, att den unge mannen börjat föra ett utsväfvande lefnadssätt.

Unge von Hejkel stannade hela hösten och vintern kvar på godset, och allmogen, som ej kände till, att kvinnosporten att fånga själar kunde bedrifvas af andra än af de simplaste fruntimmer, antog, att den så firade damen verkligen blifvit kär i ynglingen, och att de skulle bli ett par, »så väl såg det ut dem emellan». Men så fram mot våren uppträdde kammarjungfrun med anspråk på honom; han lemnade orten och vardt nu förklarad för ett ovanligt tidigt förderfvadt och lättfärdigt subjekt. Han blef sedan rykbtar som lejon och hjärtekrossare i hufvudstaden.

Lavinia gifte sig samma år och framlefde sina dagar i yttre glans med en vacker tillsats af offentlig välgörenhet och sträng sedlighetsifver.

Dora flyttade från plats till plats, enligt egen uppgift allestädes förföljd af männens passion för henne. Vid fyrtiofem års ålder gifte hon sig med en ladufogde, och från den tiden brukade hon ofta med en ifver och cynism, som hade tycke af sinnessjukdom, att skildra sina forna »triumfer». Hon hade i sitt äktenskap en son, hvilken inom sin klass gjorde sig lika beryktad för ett otygladt lefnadssätt som von Hejkel i sin.

Ungefär tio år senare hade det giftiga frö, som blifvit nedlagdt hos den unga kammarjungfrun, nått sin fulla utveckling. Genom något som man plägar kalla en händelse, men som är en högre skickelse, blef denna förderfvade kvinna hejdad i sin förderfbringande bana, just då hon stod i begrepp att störta ett nytt offer i förderfvet. Hon hade då genomlupit hela banan af hemliga synder och förbrytelser; men från hvarje plats, hon haft, medförde hon utmärkta betyg. Ingen af de familjer, i hvilka hon spridit förderf

och sorg, hade velat blotta hennes uselhet, kunde det ej heller, då det väl ej går för sig att affatta en orloffsedel i enlighet med sådana varelsers verkliga uppförande. Vid fyrtio års ålder hamnade hon i fängelse, öfverbevisad om att, medels förgiftade bakelser, ha sökt röja ur vägen en person, som, enligt hennes tanke, stod emellan henne och den egendom hon eftertraktade.

På dödsbädden.

Skiss

af Wilma Lindhé.

(Forts.)

Och i ungdomstiden! Hvilka kyska, lyckliga drömmar, hvilka outtalade känslor och tankar — sköna som doften af skogarnes blyga linnea.

Hon hade svärmat för än en, än en annan, utan att fästa sig helt vid någon. Ett vänligt ord, en blick, några danser på en bal, och han var den rätte, den ende — ända tills...!

Det drog ett bittert, sorgset uttryck öfver hennes ansikte, och ögonen slötos krampaktigt, medan händerna omedvetet knöto sig.

Hon hade burit på det så länge, och hade tiden än lekt såret, kändes det nu — när hon såg tillbaka — som fanns det bara ett minne, en känsla, som slukat allt annat, kommit henne att glömma barndomstid, föräldrar, syskon, vänner, allt — eller gjort det endast till staffage kring hans bild. Egentligen hade hon så litet att minnas, så litet, att hon aldrig kunnat tala med någon därom. Det var nästan att skratta åt — och ändock hade det kostat hennes sinnesfrid.

Hon hade träffat honom på landet hos bekanta, där han uppehöll sig några dagar endast. Det var trettio år sedan dess nu.

Hvilka underbara timmar och dagar, då det vårades i naturen liksom i hennes eget hjärta!

De hade sjungit tillsammans, promenerat, ridit, dansat — och talat framför allt. Talat, som man talar i ungdomsåren, då lifvet ligger framför en med tusen löften och intet synes omöjligt eller oupphinneligt. Talat ur öfverfulla, lyckliga hjärtan, för hvilka sorg, skiljsmessa och död endast synas som abstrakta, dunkla begrepp. Han hade utmärkt henne — så mycket till och med, att det talades om det — sagt halfva ord, gifvit varma blickar, ömma handtryckningar — och så lät han henne fara — uppsökte henne aldrig.

Ännu — så långt efteråt — kände hon samma vrede, samma dofva, hopplösa smärta.

Hur hade hon ej väntat på bref, på tecken, på det omöjliga! Först hoppfullt — så tungt, bittert, motstulet.

Åh, att vara kvinna och intet kunna göra, annat än vänta och tåla! Ej ha rättighet att taga ett steg för att söka upplysning eller visshet! Endast gräma sig öfver att ha visat för mycket af en tillgifvenhet, som räckt ett helt lif. Blygas öfver det bästa inom en — det enda man kunnat vara stolt öfver.

Han hade gjort henne så ondt, så ondt, och ändock var han hennes lifs bästa minne. Men...? Hade han rättighet att vara sådan, som han var, när han intet menade — när han visste, att allt låg i hans hand — när hon ej kunde göra annat än tåla och

vänta? Nej! Tusen gånger nej! — Han lika litet som någon man i världen hade rättighet därtill.

* * *

Friare hade infunnit sig. Hederliga, burgna, bra karlar. Hon ville säga ja — ville — men kunde ej vara trolös mot detta enda minne.

Så hade åren förrunnit. Föräldrarna dogo och lemnade efter sig ett litet kapital — en hjälp — men ej tillräckligt att lefva af. — Hon måste taga sig något för, började gifva pianolektioner, både privat och i en skola, blef en flitig öfversättarinna, lefde enkelt och gjorde besparingar.

Då Karin skulle resa utrikes med sina föräldrar, blef det Lisen, som fick försöka plugga i henne några franska glosor — därmed inleddes bekantskapen. När hon så gifte sig och de kommo att bo i samma hus, föreslog den unga frun — som var mer än vanligt praktisk — att Lisen skulle intaga sin måltider vid hennes bord. Det skulle blifva en vinst å ömse sidor.

Karins man hade små inkomster, men hon var om sig som ingen annan, arbetade och sträfvade för de sina, skaffade sig en opåräknad inkomst här eller där, prutade, köpte för underpris och fick det att gå ihop.

Lisen trufdes bra med familjen. Mannen var beläst och angenäm att tala vid — när han fick ro därtill. Barn hade han alltid älskat, och stötte han sig än på Karins burdusa, okvinliga väsen eller plågades af hennes prat och bullersamma rörelser, såg han också hennes förtjänster. Ett godt hjärta, tjänstaktighet, ordningssinne och förmåga att sprida trefnad omkring sig.

Det hände sig så underligt, att *han* — som Lisen kallade honom i sina tankar — fick sin verksamhet i samma stad som hon själf.

Hon mötte honom flere gånger, men märkte, att han såg förlägen ut, eller rent af undvek henne. Hon tog reda på allt om honom, som fanns att få veta, och gjorde i smyg mer än ett försök att träffa honom — men skedde det, blef hon rädd att han skulle gissa sig till, att hon gjort något därför, och föreföll sig själf rent af löjlig i sin tafatta blyghet. — Slutligen trodde hon sig ha resignerat och uppgaf alltsammans.

Ej långt därefter förlofvade han sig med en rik, vacker flicka.

Det gick en rysning igenom henne, när hon tänkte på den aftonen, då hon sett förlofningsannonsen i tidningen — det kom alldeles oväntadt!

Brölloppet stod på annan ort, och hon tackade Gud därför.

Det blef en tid af strid och kamp, ty nu — då det var hennes plikt att försaka — kunde hon det mindre än någonsin. Det, som legat likt en underström innerst i hjärtat, och som hon velat dölja för sig själf till och med, bröt fram mäktigt och okufligt som vårfoden, då den strömmar öfver sina bräddar. Hon kunde ej glömma. Kunde ej upphöra att lefva, så att säga, med honom; att förtro honom hvarje den innersta tanke, hvarje skiftning i känslor, hvarje vaxning i lifvet. Hvad hon än företog sig — alltid var han med. Ännu mindre kunde hon kufva den alltjämt växande längtan att en gång — en enda — få säga honom, hvad han varit för henne — hvad hon känt och hoppats — med ett ord

Dantes Beatrice.

Ett 600-årsminne.

»I undersköna månad maj», då naturen firar sin pånyttfödelse, har Florens, Italiens gamla hufvudstad, särskildt klädt sig i festskrud. Och hvarför torde äfven våra läsarinor erinra sig. För Italien strålar namnet Beatrice di Dante såsom morgonrodnaden till dess första renässans, såsom symbolen af den renaste, den högsta idealitet.

År 1865 firades i Florens 600-jubileet af Dantes födelse; hela den bildade världen stod då i andan om vid den store skaldens vagga i Arnostaden. Den 9 juni 1890 är 600-årsdagen efter Beatrices död.

För att trösta sig öfver förlusten af den kvinna, som för honom öppnat nya horisonter, har Dantes snille skapat en odödlig Beatrice, och hon har ännu efter sin lekamliga

död inspirerat skalden till hans yppersta snilleverk.

Det bästa sätt att fira Beatrices minne ha italienarne sålunda ansett vara att, då produktionerna af den kvinliga intelligensens arbete för första gången samlas till en exposition, ställa denna under Beatrices anspicier.

Vi behöfva väl knappast säga våra läsarinor, att Beatrice oupphörligt utgjort föremål för målarens pensel. Hvem har ej, åtminstone i reproduktioner, sett Ary Scheffers taffla »Dante och Beatrice», och hvem känner icke Beatrice ur Dorés illustrationer till Dantes *Divina Commedia*? Men dessa äro likväl mera den förklarade idealbilden af Dantes älskade. Den bild af Beatrice, som vi här framlägga för våra läsarinor, är tagen efter en taffla i Santa Maria Nuovas galleri i Florens af den holländske mästaren Hugo van der Goes. Denne målarens lifligaste verksamhet inföll under andra hälften af 15 århundradet. Han uppehöll sig en längre tid i Florens, där familjen Portinari tog honom i sitt huld och skydd, och hans bild af Beatrice Portinari kan förr göra anspråk på likhet än många andra kanske mera kända afbilder af den sköna florentinskan. —

Att expositionen och festligheterna redan den 1 maj tagit sin början i Florens har sin förklaring i att Dante i denna månad första gången såg Beatrice och då genast förälskade sig i henne.

Expositionens president, greve A. de Gubernatis, har i ett nytt bref anmodat oss framföra hans helsning och inbjudning till den svenska kvinnan att infinna sig till festligheterna i Florens; särskildt gäller denna hans inbjudning damer inom den literära världen och lärarinnor vid högre flickskolor. Expositionens verkställande komité har utverkat stor reduktion på Italiens järnvägar för dem, som önska besöka utställningen.

— allt hvad *han* borde sagt *hennes* en gång, för länge sedan.

Hans båda döttrar voro hennes elever i skolan, och ingenting i världen retade henne så, som då någon påstod, att hon var partisk för de där flickorna. Hon kunde bli rent utom sig och försvara sig, som hade hon beskyllits för ett brott.

Sjukdomen hade smugit sig öfver henne nästan omärkligt, steg för steg, och hon ville ej tro på dess tillvaro, ville resonnera bort den som något aflägsset, omöjligt. Hon hade ju varit mera arbetskraftig och duktig än de flesta och smått bröstet sig däröfver. Hon ville inte dö! Visserligen hade hon ingenting att lefva för, ingen som behöfde henne — men ändå! Lifvet var skönt oakadt allt. Själfsva känslan af tillvaro hade mer än en gång strömmat igenom henne som en kraftigt svällande våg — och allt hon älskade! Hafvet! Himlens blå, trädens sus, blommorna, fågelnsång — skulle hon säga farväl däråt? Aldrig mera se det våras här på jorden — om hon bara det fått!

Hon bäfvade äfven för plågorna och för den mörka, ensamma väg, hon hade att gå — innan! — Hade hon blott kunnat somna, somna ifrån alltsammans, utan att vakna! Hur gärna skulle hon ej lutat sitt hufvud till hvila — om så varit för att aldrig uppstå; ty hon kände sig stundom så trött — så dödstrött — att hon ej tyckte sig kunna orka med själfsva saligheten.

Tusen tankar, tusen tvifvel, som hon al-

drig känt under helsans dagar, marterade henne utan återvändo.

Hon försökte arbeta — inbilla sig, att allt var som förut — att hon misstagit sig på dessa symptom, som infunno sig allt oftare.

En dag svimmade hon midt i klassen och kom ej till sans förr än efter ett par timmar. Sedan dess hade veckor förgått under plågor och maktlöshet. Hon var bättre nu, plågorna mindre, och ibland intalade hon sig, att det onda var botadt — att hon skulle få lefva och taga vid, där hon slutat.

Redan före sjukdomens utbrott, då hon brottades med Guds vilja, hade hon ordnat ända till de minsta småsaker. »I händelse af?» Det var ju hvarje människas plikt att göra sig beredd — den ena lika väl som den andra — alla skulle de samma väg — och var det också långt till dess — en gång skulle det dock ske.

Ett par år till skulle hon dock velat lefva för att se hans döttrar växa upp. Nu hade hon ej tid att gå bort. Hon hade längtat efter att få göra en utländsk resa och ständigt uppskjutit den. — Just denna sommar skulle den företagas. Och hennes öfversättning, på hvilken det felades endast två kapitler, hvem skulle sluta den?

Det var ännu obetydligare saker än dessa, som plågade och sysselsatte henne. En del linne, hon ej hunnit med att laga, ostoppade strumpor, en söndrig klädningsficka. — Hvad skulle man tänka om henne — *efteråt?! —* Midt ibland det stora, som fyllde hennes hela

tillvaro, och vid ingången till det ännu större, som väntade henne, kommo dessa småaktiga, lumpna tankar, som hon föraktade, och trängde sig emellan för att få plats äfven de. — Människonaturen? Hvilken underlig sammanställning!

(Forts.)

Undviken öfverflöd!

Quinn vänninna gaf som nygift fru sin första supé. Jag kom på hennes bön en stund, innan festen började, för att tillsammans med henne taga en sista öfverblick af det hela. Sedan vi gått genom sällskapsrummen, kommo vi äfven till matsalen. Bordet med den bländande hvita damastduken, det nya silfret och den praktfulla servisen, i hvars midt prunkade en väldig, smakfullt ordnad blombukett, väckte min högsta beundran. Men min vänninns uttryck af stolt tillfredsställelse lemnade rum för en ögonblicklig misstämning, när hennes man utbrast: »Men, min vän, det är ju omöjligt, att man kan äta af allt det där. Man kan ju rent af tro, att bordet skall krossas, så öfverlastadt är det. Det finns ju knappast plats för lamporna.»

Och han hade rätt. Jag räknade till ej mindre än ett dussin olika inlagda saker, därjämte diverse sallader och nyinkokta frukter, och när därtill kommo stekfat, potatis och legymer, kunde det hvarken bli tal om en lugn njutning af maten eller om en gemtlig konversation. Å ömse håll måste man vara i ständig rörelse vid framsättandet af dessa många fat och karotter, man måste rikta hela sin uppmärksamhet på detta framsättande och borttagande, och om en granne vore tanklös nog att vända sig åt andra sidan och fördjupa sig i ett samtal, måste man med eller mot sin vilja störa honom, för att ej en dam skulle uppstå för denna uppsjö af rätter. Min princip att borta smaka på hvarje rätt, vare sig af kritiklystnad eller nyfikenhet, kom här till korta — det fanns för mycket af det goda! — När min vänninna bad att få höra mitt omdöme om hennes kokkonst, måste jag tillstå, att jag icke var i stånd att säga något om de flesta af de framsatta rätterna.

Detta »för mycket» var en liten skugga, som föll öfver min vänninns första fest, men hon tog visserligen den lärdomen däraf, att öfverflöd i mat icke endast är ohelsosamt, utan äfven inverkar på sinnesstämningen, och sedan dess ha hennes tillställningar antagit en mycket angenämare prägel.

För resten tänker, jag att hennes hushållskassa äfven mår mycket bättre däraf.

Fru Egbert.

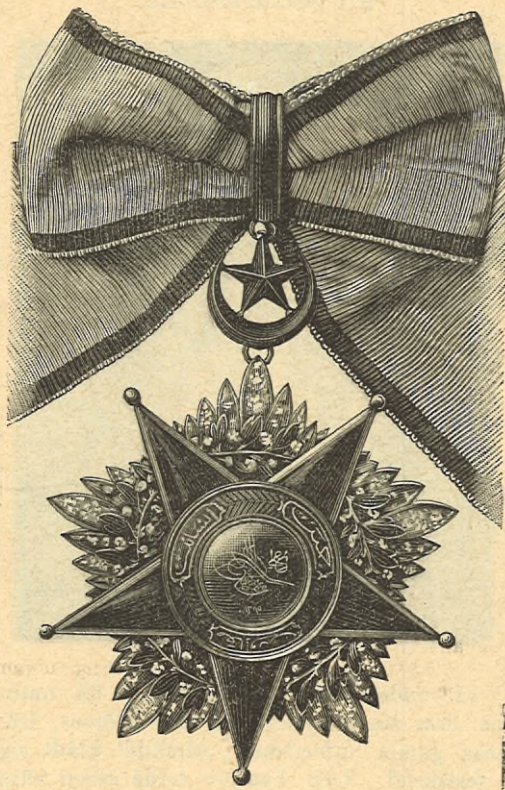
Undertecknad är bortrest från och med den 4 dennes, och förestås redaktionen under min bortovaro af hr **Johan Nordling** samt expeditionen och ekonomien af hr **Alexander Hellberg**. Skrifvelser, som innehålla bidrag till tidningen eller på något sätt röra tidningens innehåll, böra adresseras till **Iduns Redaktion, rekvisitioner, penningförsändelser och dylikt till Iduns Expedition, Stockholm.**

Frithiof Hellberg.

En orden för damer.

Dekorerede landsmaninnor.

Ja, därhän hafva vi kommit! Nu behöver ej längre »det täcka könet» afundas männen deras ordenslullull; de hafva sin egen orden, våra damer, och kunna bli dekorerede — i Turkiet!

Det är den nu regerande sultanen, som varit nog tidsenlig och chevaleresk att instifta orden *Chéfakat*. Den har redan förut tilldelats trenne svenskor, nämligen grevinnan Elisabeth Hochschild, friherrinnan Antoinette Ribbing samt drottningens kammarfroken Märtha Eketrä; nu har senast för några dagar sedan svensk-norske ministerns i Konstantinopel gemål, fru Louise Reuterskiöld, född Nordenfalk, hedrats med densamma.

Den konstantinopolitanska tidningen *Stamboul* för den 3 dennes skriver om saken:

»I vår officiella tidning för i går läses, att h. m. t. sultanen tilldelat fru Reuterskiöld, f. Nordenfalk, storkorset af kejsarliga orden *Chéfakat*. Vi tro oss veta, att det var på måndags afton efter *iftar* (den måltid som muselmännen intaga under ramazanfastan just i solnedgången), vid hvilken fru Reuterskiöld hade äran att närvara, som sultanen tillkännagaf för svensk-norske ministern, att det skulle vara honom ett nöje att tilldela denna ansedda orden åt fru Reuterskiöld.»

Vi ha trots, att det skulle, som ett pikant äroprop, intressera våra läsarinna se en afbildning af denna orden för damer, som en af de svenska bärarinnorna godhetsfullt satt oss i tillfälle taga.

Den vackra dekorationen bäres i hvit, vattrad sidenrosett med gröna och röda kanter. Det innersta runda fältet är af guld, ramen omkring af guld och grön emalj; stjärnans fem uddar äro emaljerade i rött med gyllne kanter; den strålande stjärnsolen där bakom är rikt inlagd med briljanter och ametister; halvmånen och stjärnan, som förena rosetten och dekorationen, äro emaljerade i rött.

Bäst hvarken brödlös eller rådlös.

Hedersomnämndt svar på prisfrågan VII, af »Blind höna».

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.)

Rär åter fråga om ett stadshushåll, så kan man ju alltid ställa så till, att man har någon färsk och lättkokt fisk, såsom torsk eller spätta, hemma, och alltid bör man i brist på annat lämpligt kött eller stek hafva till hands en kolletrad eller innanlår, passande till bifstek eller chateaubriand, och i yttersta nödfall bör man i en större stad alltid kunna erhålla sådana tillhackade, men

det blifver mycket dyrare, och dessutom faller det sig rätt ofta svårt och olägligt för matmodern att i sista stunden behöfva sända ut en tjänare till uppköp.

Buljong måste man hafva kokt förut, ty god sådan får man ej köpa hvarken på hotell eller i charkuteribodar, att ej tala om det höga priset därför.

Ju mera man kan ha hemma att vid oförutsedda tillfällen taga till, dess mer besparing af tid och pengar blir det, d. v. s. då man ofta måste se middagsgäster hos sig.

Äfven i stad kan man förse sig med kompotter och bakelser, tillagade i hemmet.

Ett hufvudvikor vid anordnandet af en i hast tillkommen, men god middag är, att alla varor äro, ej blott *fullkomligt friska*, utan äfven af *prima kvalité*, liksom att de behandlats och förvarats med all nödig omsorg och noggrannhet. På landet, där man har tillgång på is jämförelsevis billigt, må man ej försumma att betjäna sig däraf.

Den, som eger tid och förmåga, bör själf kunna koka in grönsaker och frukter, ja, äfven höns, hvaraf man sedan får rik vinst.

Man må bo på landet eller i staden, så kan en god middag aldrig serveras utan längre beredelse, med mindre man ej tager för regel att alltid på förhand hafva inköpt ej blott socker, kaffe och alla andra specier, utan äfven de olika ingredienser, som utgöra vanligaste beståndsdelarna i förekommande föda, hvar till i första rummet få räknas mjöl, smör, ägg m. m. annat. Den, som utan för stor förlägenhet vill mottaga i sista stunden anländande middagsgäster, må ock väl tänka sig för vid förseende af källare och skafferier med hvarjehanda förnödenheter, hvilka en omtänksam husmoder aldrig ställer sig utan, ty dels blir det billigare att af nödvändighetsvaror, som eljes duga att gömma, köpa ett större parti på en gång, dels blir det ju ej önskligt resultat, om de nödvändiga betingelserna saknas.

Vare detta sagt om *själfva middagsarrangemangen*, som ju blott utgör en del af de bestyr, som förekomma, då middagsgäster anlända.

Rätterna må vara aldrig så smakliga, så ligger största vikt uppå ej blott att de väl serveras, därvid äfven bör göras afseende på en prydlig och lämplig uppläggning, utan äfven på ett *väl dukadt bord*.

Därtill fordras bländande hvitt och väl mangladt bordlinne, en servis, som ej är skadad eller defekt, och har man äfven några eller någon prydnad midt på bordet; blommor, smakfullt anbringade, passa både för enkla och finare bord. En vacker bordlöpare och brutna servietter samt lämplig dekorerung af kristall och silfver höja betydligt bordets utseende, men för att kunna åstadkomma detta måste alla pjäser, som ofta användes, *städse* hållas putsade och blanka, därtill äfven en duglig jungfru bör tillhållas, förutsatt att nödig tid därtill anslås. Att porslin och glas skola vara ej allenast väl torkade, utan äfven blanka och fläckfria, faller af sig själf, samt måste uppässningen vara god, ej för *långsam*, men framför allt *ordentlig* och *lugn*, så att det ej skramlas med silfver och porslener.

Gästerna böra placeras med ryggarne vända mot serveringsrummet eller den dörr, hvarigenom maten inbäres.

Finnes ej mer än en jungfru, måste denna vara så inöfvad, att hon efter noggranna instruktioner kan tillreda middagen på egen hand, men med frun, som alsamar och öfvervakar rätterna, och, medan jungfrun är sysselsatt i köket, måste frun duka bordet. Nödigt duktyg, förut genomsett och aflagdt på särskild plats i linneskåpet, bör genast finnas färdigt att blott tagas fram. Där sträng ordning inom husets olika områden utgör en daglig plikt, underlättas betydligt olägenheterna af ofta förekommande främmande, som taga ganska mycken tid, ej blott före och under besöket, utan äfven efteråt, genom att man då skall sätta allt bebegnad på sin plats; men häri, liksom i allt annat, kan tillämpas det så sanna ordspråket: »öfning gör mästaren».

Till värdskapets plikter höra äfven en förbindlig och angenäm konversation och umgängestön, härflytande från välvilja och god uppfostran. Om än värdinnan känner sig orolig öfver en möjligen misslyckad middag, må hon dock söka beherska sig samt ej låta utseende eller sätt ådagalägga för mycken ångslan, utan snarare uppbjuda sin kvinliga förmåga att genom ett godt samtal afleda uppmärksamheten från en mindre väl lyckad rätt. Hennes egen takt bör äfven säga, då det kan vara på sin plats att framföra en lämplig eller behöflig ursäkt.

En hufvudsak blir alltid, att rätterna, huru enkla de än må vara, dock äro *ordentligt* och *väl*

Färg i bleckdosor!

(Färdigberedd.)

Aspinall's oxidized Enamel.

Prisbelönt.

NYTT! PRAKTISKT! BILLIGT!

För målning af nya
och renovering af
gamla möbler.

För målning af
blomkrukor,
fogelburar m. m.

För målning af
järnsängar, korg-
arbeten m. m.

Bör ej saknas
i något hem!

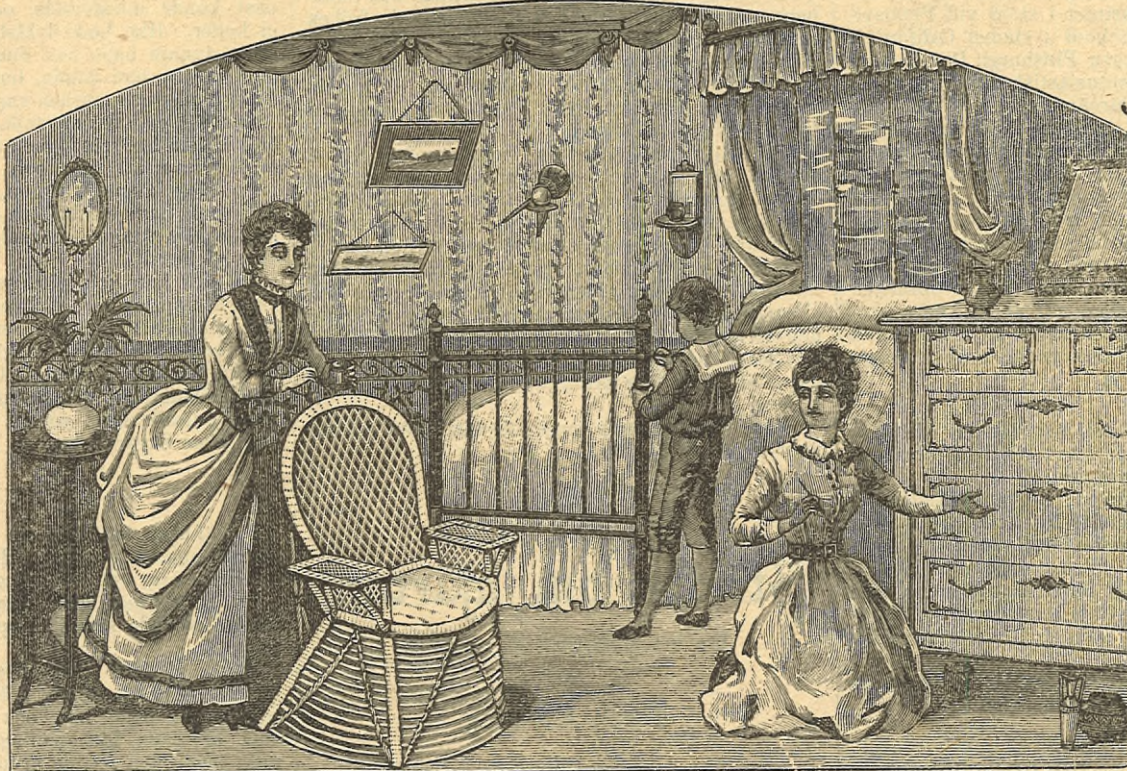
Erhålles i bleckdosor
å 50 öre och kr. 1,30
pr st.

Hvit Bademalj
å 1,50 pr dosa.

Lämpliga

Penslar

till olika priser.

Dosan bör aldrig stå
öppen.

Äldre saker, som om-
målas, böra först ren-
tvättas med varmt
vatten, blandadt
med något soda.

Vid målning bör iakt-
tagas, att handen ej
vidrör föremålet, eme-
dan af värmen bildas
luftblåsor och tork-
ningen till följd däraf
fördröjes.

Bör ej saknas
i något hem!

Erhålles i bleckdosor
å 50 öre och kr. 1,30
pr st.

Hvit Bademalj
å 1,50 pr dosa.

Lämpliga

Penslar

till olika priser.

K. M. LUNDBERGS Bosättningsmagasin

N:r 7 Storkyrkobrinken N:r 7.

[1955]

Förslag till matordning för veckan
19—25 maj.

Söndag: Soppa på blomkål; kro-
ketter af kräftor och ris; stufvad röd-
spotta; stekta unghöns med salad; vin-
drufsgelé (Idun n:r 7); glace; frukt.

Måndag: Puré på selleri; ragu på
höns.

Tisdag: Kabeljo (salt, kokt) med
potatis och äggsås; risgrönsvälling.

Onsdag: Fiskbuljong med klump;
stekt kalbringa med selleri.

Torsdag: Ärtor och fläsk; pann-
kaka (tunn) med sylt (Idun n:r 6).

Freitag: Stekt sill i papper med
stufvad potatis; ärtpuré.

Lördag: Köttbullar; hafversoppa.

Recept.

Kroketter med kräftor och ris. Kräft-
köttet af kokta kräftor rensas ur stjärtar
och klor, skäres i små tärningar, blan-
das med kokt fiskfärs, äfven skuren i
tärningar, och starkt hopkokt kräftsås.
Risgryn kokas med buljong och kräft-
smör till hård gröt. Med denna gröt
omgifvas utskurna stycken af kräftköt-
tet och färsen, sedan denna blandning
fätt stelna. Stekas med ägg, rifvet bröd
och rifven ost guldgula i het fottyr.

Ragu på höns. Lök skäres i strim-
lor och fräses i smör. Det i skifvor
skurna stekta hönsköttet lägges däri,
bestros med rifvet bröd, groft stött hvit-
peppar och salt samt stekes långsamt
ljusgult på båda sidor; upplägges på
varmt fat.

Sås tillredes af smör, hvartil bland-
as litet hopkokt buljong (Cibils kött-
extrakt kan äfven användas); skärpes
med ett par droppar citronsaft eller
fin ättika och slås öfver steken.

Anm.: Kalfstek kan äfven användas
i stället för höns.

Stekt kalbringa med selleri. En väl
knäckt kalbringa stekes på vanligt sätt
med smör, en morot och ett par lökar;
serveras med stufvad selleri eller bry-
selkål. Såsen afredes och serveras sär-
skildt.
O. H. D.

Bohaget.

En liten nätt vas kan man själf för-
färdiga af gäsägg. Man knackar af
den smalare ändan af ett ägg så jämnt
som möjligt och begränsar denna öfre
kant med en 3 mm. bred guldkant
(bronsfärg), i det man noga följer alla
konturer af kanten. Nedtill fäster man
som fötter med syndetikon 3 små deg-
kulor, hvilka likaledes bronseras. Äg-
get prydes med en större och två min-
dre buketter vårblommor målade i olje-
färg; äfven pressade blommor eller fin
mossa i olika nyanser taga sig bra ut.
Buketter af det senare slaget böra öf-
verdragas med opalfernissa eller färg-
lös spiritusfernissa.

Till alabaster- eller marmorfigurer kan
man lätt förvandla gipsfigurer, om man
bestryker dem med hvit fernissa och
strör öfver dem med fint hvitt glas-
pulver. Därigenom förlora de sitt van-
liga, billiga utseende.

Hvarjehanda.

Synålar, afbrutna upptill, med
udden kvar, kunna användas ännu en
gång, om man i den afbrutna ändan
förser den med en liten rund knapp
af lack — helst svart. De likna då
rätt bra de i handeln förekommande
svarta knappålar. — För barn bru-
kar arbetet att lacka dylikar nålar vara
ganska roligt, och om nålarna prydligt
sätts i ett papper som vanliga knapp-
ålar, torde de t. o. m. kunna säljas
till vänner och bekanta, och arbetet
därigenom få större intresse för barnen.

Handarbeten.

Att själf förfärdiga herrkravatter. Kra-
vatterna förfärdigas efter när-
stående mönster, i det man
först efter fig. 1 klipper af
tunnare papp två delar, båda
15 cm långa och knappt 6
cm breda; upptill vid halsen,
där midtstycket sedan till-
kommer, afsneddade 3 cm
långt och 2 cm bredt. (Se
fig. 1.) Små sidenrester kunna
erhållas mycket billigt (på
snedden klippta hörn, som i
staden mäta 50 cm, räcka till en kra-
vatt). De färdiga pappstyckena läggas
på sidenet, som klippes noga efter
dessa, i det man likväl rundt om be-
räknar 1½ cm till söm. Sidenet spä-
nes slätt öfver pappstyckena, hvarefter
de läggas på hvarandra, så att upptill

Fig. 1.

Fig. 2. Framsida.

(Forts. å nästa sida.)

sas. Reflekterande bör sända sin fo-
tografi samt uppgifva sin adress till
fru A. Gillner. Borås. [1957]

PLATSSÖKANDE. Musiklärarinna.

En ung flicka, f. d. elev af Hr Ric-
hard Andersson och van vid under-
visning, önskar till sommaren mot
fritt vivre och fri resa plats i familj
att undervisa i pianospelning och, om
så önskas, läsa med minderåriga barn.
Svar i biljett märkt »Musik», adr. S.
Gumæli Annonnsbyrå, Stockholm.
(G. 16652) [1952]

En ung flicka,

f. n. biträdande vid ett sjukgymnastik-
institut, söker under sommarmånaderna
anställning i familj eller vid badort,
adress »H.», Boaröd, Esperöd.
(G. 16697) [1953]

Lärarinna, undervisningsvan, önskar
nu genast, under sommaren eller
till hösten, plats för att undervisa,
utom i vanliga skolämnen, språk och
musik, äfven i alla slags handarbeten
och träsnideri uti olika stilar. Villig
biträda vid husliga sysslor. Svar till
»E. L.», Balingsta p. r. [1947]

En ung flicka af god familj,
som genomgått 8-klassigt läroverk och
handelsskola önskar under sommaren
komma till en bildad familj såsom säll-
skap, att läsa och spela med minder-
åriga eller hjälpa till med skrifgö-
mål. Upplysningar å Fredrika-Bremer-
förbundets byrå, Stockholm. [1949]

LEDIGA PLATSER.

Kokerska,

kunnig i alla hushållsgöromål, kan få
plats på en egendom nära Borås, om
goda rekommendationer kunna uppi-

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkrav och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsändas.

[1949]

Sparsamma Fruar.

Gammalt ylle och ull emottages dagligen till spånad, väfning af tyger, schalar, filter m. m.
OBS. Hvar och en får sitt ylle tillbaka i form af garn eller väfnader.
OBS. Nedsatt spånadsafgift.
OBS. Ett parti schalar realiserar från 5 kr.
OBS. Ett parti filter realiserar från 5,75.
Telefon 26 53.
Hildur Andersson,
född Sundeman,
12 Klara Norra Kyrkogata 12.
[1861]

ÄKTA COLLODIN

Tillförlitligaste och af Tusentals personer bepröfvadt medel mot liktorner, värter, hudhårdnad och nagelträng.
OBS. alltid denna invigestrerade etikett som garanti för varans äkthet.

Säljes i Stockholm hos C. F. Dufva, Drottningg. 41, Louise Blomberg, Vesterlångg. 39, Elin Edlund, Drottningg. 63, Hyllin & C: Parfymmagasiner, Tidningskontoren m. fl.; i landsorten i väl-försedda Parfymeri-, Elkiperings- och Cigarrafjärer å 1 kr. fl.
Sändes franko mot kr. 1,10 i frim.
[1767] Axel Litström.

Sophia-Hemmet.

Se den större annonsen i nr 3 för i år. [1434]

Pianinos, Flyglar & Orgelharmonium

från de bästa svenska och utländska fabriker.
Största lager! Billigaste priser!
Fullkomlig garanti! Liberala betalningsvillkor!
OBS! Äldre instrument tagas i utbyte.

J. LUDVIG OHLSON,
Stockholm.
16 Regeringsgatan 16. [1423]

Saccharin

tillhandahålles i Stockholm hos Herrar C. A. Åkerholm, Götgatan 28, Gustaf Wallin, Hornsgatan 28, Carl Holmén, Hornsgatan 74 B, A. Löfberg, St. Nygatan 8, H. F. Lemke, Rödbotorg 1, John Lindman, Norrlandsgatan 28, Nordblom & Lindström, Drottninggatan 27 o. Linnégatan 7, Carl Lijestrom, Drottninggatan 93, Aug. Österblom, Biblioteksgatan 11, Östermalms Kaffehandel, Östermalms-torg 1, P. G. Hultström, Handverkareg. 16 A.
General-Depôt för Skandinavien hos Bröderne Herrmann, STOCKHOLM. [1753]

Vid Ulricehamns Sanatorium mottagas inackorderingar i enskild villa hos fru B. Freding. [1959]

Gosskläder,

väl gjorda o. af goda tyger, finnas ständigt på lager.
Beställningar utföras med största noggrannhet.
Kläder för nattvårdsynglingar finnas på lager.
Allt till ytterst billiga pris.

CARLHOLM & SÖDERQVIST
2 A Trängsund 2 A.

NYBRO Vattenkuranstalt och Skogssanatorium.

Säsong 1 juni—början af sept. 1890.
Läge invid Nybro Köping och järnvägsstation i Kalmar län i en sund och vacker trakt, rik på barrskog.
Fullständig vattenkur. Insjöbad. Brunnskur. Behandling med elektricitet, massage, gymnastik och hypnotism. Magsköljning och dietkurer. Särskild inhalationsanstalt för behandling af lungdot och kron. lungkatarrer. Billiga afgifter, hyror och lefnadskostnader. God restauration. Platsen lämpar sig väl som rekreationsort.
Intendent och läkare: Dr Th. Brorström.
Biträdande läkare: Med. kand. C. Lagerlöf.
Upplysningar och program erhållas genom läkaren och direktören J. G. Blomdell, som äfven anskaffar rum. [1906]

På Wilhelm Billes förlag:
Huru männen fria.
Den ödesdigra frågan med dess svar af Agnes Stevens.
Pris 2: 25. [1736]

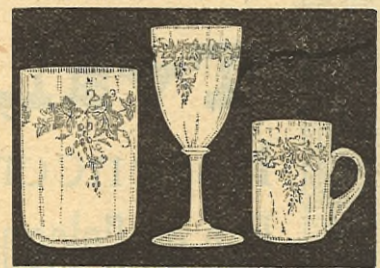
GUSTAF HOLMBLOM
KAPP-FABRIK
38 Vesterlånggatan 38
Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp. [1852]

Alingsås hushålls- och språk-undervisningsskola

för unga bildade flickor öppnas den 15 nästa augusti. Prospekt för skolan sändes på begäran af fru Mathilde Hütting, född Gaudard, Alingsås.
Referenser: i Stockholm, grefvinnan F. Leuhusen (född Hermansson), 36 Sturegatan. Fru Herman Ankarerona, 5 Engelbrektskatan. Fru Magnus Neijber, 22 Sturegatan. I Karlskrona: Landshöfdingskan grefvinnan U. Horn (född Sjöcrona) och Marindirektören Hugo Lilliehöök. I Göteborg: Fru Lina Rhedin, Brunnsparken. [1787]

Bort med liktornerne! Deletor.
Ingen humbug!
Ett nytt, osvikligt, smärtfritt liktornermedel (bättre än Colloidin och alla andra liktornermedel) borttager fullkomligt liktorner med roten inom kortaste tid. Inlagdt i eleganta kartonger har Deletor den stora fördelen framför alla dylika medel, att man ständigt bär det på sig. Hvar och en som har liktorner skall skatta sig lycklig efter att hafva använt Deletor. Hvarje kartong kostar 1 kr., som insändes som postanvisning eller i sparmärken. Post- o. telegrafadress »Deletor, Upsala, Vaksalatorg 27 och Göteborg, Magasinskvartret 1 & 2. [1840]

Ännu
finnas några få permar kvar till Idun 1889, dels i rött och guld, dels i blått och guld. Priset är endast 1 kr. 25 öre, som torde insändas i förskott medels postanvisning eller i sparmärken (ej frimärken!) För porto tillkomma 30 öre.
[1859] Iduns Expedition.

3: 50 duss., 3: 50 duss., 3: 50 duss.
Etsade Glas, passande till presenter, hos Aug. Vogels Konstglasfäbrikeri, Fredsgatan 30. Allm. Telef. 47 97. [1627]

SVARTVIKS Stärkelse,
svenskt fabrikat, gifver linnet, utan att förstöra det, en bländande hvit färg. Till salu hos alla specerihandlande i riket. [1487]

Ospritadt Portvin
som någon tid varit slutsåldt, är nu åter inkommet, hvarpå vi fästa våra ärade kunders uppmärksamhet. Priset är som förut 1 kr 50 öre och 2 kr. 50 öre pr but. med 10 procents rabatt vid kontant köp.
Leffler & C:o,
N:r 6 Hötorget. [1944]

30 Maj
är 2-dra dragningen i Kulturhistoriska Föreningens lotteri på konst-, industri- och slöjdföremål. Lotteriet omfattar 10,000 vinster, värda 175,000 kr., och med huvudvinster af 2,500, 2,000, 1,500 och 1,000 kr. värde. Lottsedlar till 2 och 3 kr. säljas i alla boklädros. [1939]

Ärade läsarinor!
All slags inbindning af böcker, såväl musikalier som literatur, verkställes ordentligt och till moderata priser hos C. A. Appelgren, Bokbindare, Stora Nygatan 16. [1942]

Husmödrar!
Den, som önskar fin och god anjovis, bör hos herrar handlande efterfråga Benj. G. Mollén & C:os i Lysekil och i synnerhet Molléns »Victoria-Anjovis», hvilken är non plus ultra. (G. 2093) [1784]

1890 års Frö-priskurant
utdelas gratis, sändes franko. **SVENSONS Fröhandel**
Lilla Nygatan 17, Stockholm. [1897]

Svenska Lösen- och Tjänstefrimärken köpas ända till 1,000,000 st. Prisuppgift jämte antal, af valörer och sorter till »Rolf», adr. S. Gumælli Annonsbyrå, Stockholm. (G. 16223) [1889]

Svenska Järnsängsfabriken
50 Regeringsgatan 50.
Allm. Tel. 46 47. [1723]

Klädningsstyger
Förvarer kostnadsfritt. Registratorer fraktfritt. O.B.S. Modellskissar affölje pröva oss.
FR. MARCUS
Kongl. Hofleverantör. STOCKHOLM. [1785]

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de flesta af Iduns annonsörer.

**Prisbelönade
SVENSKA STICKMASKINER**

48 Drottninggatan 48.

Se vidare annonsen i månadens första nummer! [1922]

Torshags Hushållsskola.

Ny kurs börjar under oförändrad ledning nästkommande augusti månad. Ny, rymlig och för ändamålet fullt lämplig lokal å Björnsnäs herregård, vackert och sundt belägen nära Åby järnvägsstation, 1 mil från Norrköping. Upplysningar lemnas i Stockholm å Fredrika Bremer-Förbundets byrå samt i Norrköping af doktorinnan H. Haglund, som äfven mottager anmälningar. (G. 16881) [1960]

**Seidel & Naumanns
Bicyklar och Tricyklar.**

I god konstruktion, solidité, elegans och lättgående oöfverträffade. Öfver 200 maskiner på lager i Malmö. Illustrerad priskurant på begäran.

Driftiga agenter sökas i alla städer samt på andra större platser.

Erik Schweder & C:o, Malmö.

[1662] Generalagenter för Sverige. (G. 13375)

Kvinnor!

I bokhandel och tidningskon-
toren har i dag utkommit:

Öpp. bref till **Aug. Strindberg**
från

Elna Tenow.

Om kvinnans underordnade ställning.

Är det sant, att kvinnan är *samhäl-
lets understödsgare* — att hon låter
mannen ensam försörja henne och fam-
iljen — att hon aldrig kan förvärva
samma arbetskicklighet som han — och
att det på dessa m. fl. liknande grunder
är alldeles som det bör vara, att hon är
underordnad mannen och beroende af
 honom?

Öfvanstående skrift innehåller en
granskning och försök till svar på dessa
frågor, hvilka hvarje kvinna i vår tid bör
söka klargöra för sig. [1950]
Elegant utstyrel. **Pris 35 öre.**

**Bärviner,
Bärsaft och Ättika**

af

Liljeholmens Vinfabriks

prisbelönta tillverkningar försäljas
hos hrr specierhandlande. Se Idun för
fredagen den 25 april.

Viner och safter försäljas
på hel- och halftuljer, tredubbel
ättiksprit på större flaskor, alla
försedda med etiketter, innehäl-
lande fabriksens namn. [1896]

Frimärkssamlare!

Frimärken af f. d. Göteborgs stads-
post finnes till salu. Adr.: E. Viberg,
Landsvägsgatan 35, Göteborg. [1948]

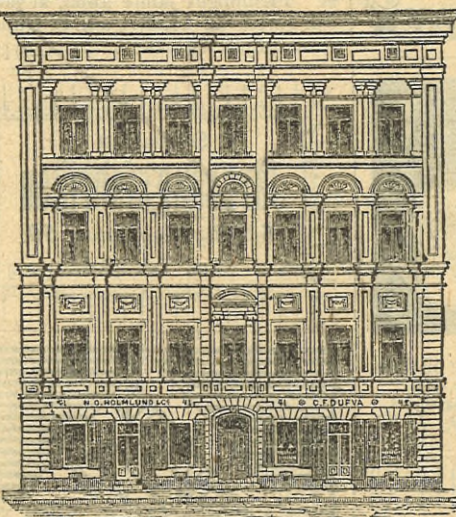
Fru Ellen Möllers Praktiska Hushålls-skola

i Sköfde för unga flickor öppnas den 15 augusti 1890.

Skolan, afsedd för unga flickor från 16 till omkring 25 års ålder, har till sin uppgift att bilda de unga till praktiskt dugliga husmödrar i egna eller andras hem; undervisning meddelas i alla göromål, som höra till ett väl ordnad hushåll, samt i sömnad, väfnad, knyppling och träsnideri m. m. af därtill skickliga lärarinnor. Kursen, som är ettårig, räknas från den 15 jan. till den 15 juni och från den 15 aug. till den 15 dec.

Priset pr år 600 kr. Prospekt sändes på begäran. Referenser i Göteborg: fru C. L. Berggren, Vestra Hamngatan 5, fru Peder Wärn, Föreningsgatan 19. I Stockholm: fru Julie Gleerup, Sturegatan 17. I Jönköping: fru Sofie Björkman, Rustorp. I Malmö: fru Magnus v. Essen.

Anmälningar torde insändas under adress fru Ellen Möller, Kungsporsavenyen 27, Göteborg. [1847]

Största sortiment

af

**Tvål,
Essencer,
Eau de Cologne**

m. m. hos

41 C. F. Dufva 41
(etablerad 1849)
Drottninggatan
[1812]

För Bad- och Sommargäster.

GAEDKE'S CACAO,

damernas favoritdryck, är renast o. helsosammast.

Till salu hos Herrar Specierhandlande. [1888]

SUCHARD.

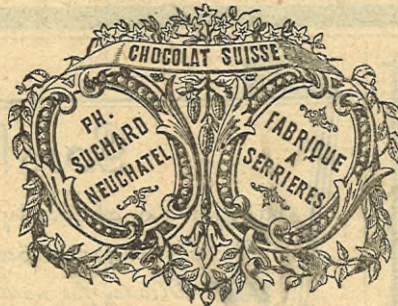
20 Guld- och Silfvermedaljer. **Suchard's Chocolad.**

Erkänt utmärkt kvalité.

Samtliga Suchard's Chocolader äro
garanterade ren Cacao och socker utan
tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja,
Noisettes, Nougatines och andra
dessertchocolader rekommenderas.

Ärade konsumenter meddelas, att
fordna paket, Pure Pâte, osockrad
chokolad med blå etikett, numera
säljas i kiloförpackning med rödrutigt
omslag, bärande fabriksmärket. Detalj-
priset pr $\frac{1}{8}$ - och $\frac{1}{4}$ -kilokaka är 50 öre
och 1 kr. Kvaliteten har ej under-
gått någon förändring. [1342]

Fabriksmärke.

SUCHARD.

Tjulander & C:o,

Allm. Tel. 50 89 **Vinhandel,** Allm. Tel. 50 89.

55 Drottninggatan 55,

rekommenderar sitt väl sorterade lager af endast äkta utländska **Viner** och **Spirituosa**. Särskildt framhålls: **Finare Champ.-Cognac** från de förnämsta firmor, flere år här i lagret. **Bordeaux-viner** af välkända firmor, **hvitt Portvin**, särdeles omtyckt, **Martinique- och Holländska Likörer**, många år här lagrade, samt vår välkända **Punsch**, gammal och god, till flere priser, enligt priskurant, som sändes på begäran. [1759]

Nilsson & Dahlbeck

Lager af

Gosskläder.

STOCKHOLM

38 Regeringsgatan 38

[1699]

Visby Hafsbad och Vattenkuranstalt

öppen från *medio af juni* — dagen kommer framdeles att närmare bestämmas — till *medio af september* — erbjudande **kalla** och **varma hafsbad** samt **fullständig vattenkur** efter nu brukliga metoder jämte **elektricitet, sjukgymnastik** och **massage m. m.**

Kurorten, allmänt känd för sitt **friska läge** och **milda ö-kli-
mat** med sköna promenader, har numera sommartiden **daglig kom-
munikation** med fastlandet.

Närmare genom program, som tillhandahålles **franko** af anstal-
tens **Kamrerare, T. V. Hollstrand**, adress **Visby**, genom hvilken
äfven kan ske beställning af rum.

Medicinska förfrågningar besvaras af anstaltens nyutnämnde lä-
kare och intendent, doktor **Emil Nylander**, hvilkens adress tillä-
vidare är **Gelle**.

(G. 16918) [1961]

Styrelsen.

Beställningar
å **handväfda helylle**
Kostymtyger,

för herr- och gosskläder den starkaste och varakti-
gaste tygsort, emottagas i

K. M. LUNDBERGS Garnbod, [1956]

N:r 2 Stora Nygatan (hörnet af Gråmunkegränd).

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de flesta af Iduns annonsörer.